

Ár 2012, föstudaginn 14. september er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Haukur Guðmundsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir, Jóhann Tómas Sigurðsson og Oddur Ólason.

Fyrir er tekið **mál nr. 74/2012**:

M
gegn
F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 27. apríl 2012, með kvörtun sóknaraðila, dagsettri 27. apríl 2012. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 30. apríl 2012, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi dagsettu 2. júlí 2012. Var bréfið sent sóknaraðila, með bréfi nefndarinnar, dagsettu 5. júlí 2012, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir bárust ekki frá sóknaraðila.

Málið var tekið fyrir á fundi nefndarinnar 14. september 2012.

II.

Málsatvik.

Þann 2. nóvember 2004 var skuldabréf nr. X, að fjárhæð kr. 1.100.000, gefið út af A, til varnaraðila. Sóknaraðili og B, tókust á hendur sjálfskuldarábyrgð in solidum á láninu. Í skuldabréfinu er hakað við valkostinn „nei“ við yfirlýsinguna „óskar eftir mati á greiðslugetu greiðanda“. Með undirritun sinni staðfestu sjálfskuldarábyrgðaraðilar að hafa kynnt sér efni upplýsingabæklings varnaraðila um persónuábyrgðir og veðtryggingar þriðja aðila.

Í nóvember 2004 var gert greiðslumat hjá Íbúðalánasjóði á A og C. Þar kom fram að afgangur miðað við 25 ár væri kr. 50.000 og miðað við 40 ár væri kr. 57.000. Tekið var fram að greiðslumatið og fjármálaráðgjöf við gerð þess væri staðfest með undirritun fulltrúa bankans og umsækjenda. Gert var ráð fyrir undirritun starfsmanns og umsækjenda sem skrifa þó ekki undir fyrrgreint meginefni skjalsins. Á skjalið var jafnframt rituð sérstök yfirlýsing þess efnis að greiðandi og ábyrgðarmenn hefðu kynnt sér og skilið þetta mat á greiðslugetu og samþykkt það sem fullnægjandi fyrir sig. Þeir hefðu einnig kynnt sér upplýsingabækling F um sjálfskuldarábyrgðir. Undir þetta rituðu sóknaraðili, B og A.

Gerðar voru breytingar á greiðsluskilmálum þann 30. nóvember 2005, 30. júlí 2009 og 8. desember 2009 sem sóknaraðili skrifaði m.a. undir.

Þann 30. janúar 2012 sendi umboðsmaður skuldara varnaraðila tölvupóst fyrir hönd sóknaraðila þar sem óskað var eftir því að umrædd ábyrgðaryfirlýsing yrði skoðuð og rökstudd afstaða tekin til gildis hennar. Þann 31. janúar 2012 kvað varnaraðili ábyrgðina gilda.

Sóknaraðili skaut málinu til nefndarinnar með kvörtun dagsettri 27. apríl 2012.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst þess að ábyrgð verði dæmd ógild. Sóknaraðili vísar til þess að henni hafi ekki verið kynnt greiðslumat áður en hún hafi skrifað undir ábyrgðarskuldbindingu sína. Sóknaraðili telur að með því hafi varnaraðili brotið gegn neytendarétti hennar, sbr. 36. gr. laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggæringa.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að kröfu sóknaraðila verði hafnað. Varnaraðili vísar til þess að fyrir liggi að greiðslumat hafi verið framkvæmt í samræmi við 3. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga og það hafi verið kynnt sóknaraðila ásamt upplýsingabæklingi um persónuábyrgðir og veðtryggingar þriðja aðila og að niðurstaða greiðslumats hafi verið jákvæð. Hafi sóknaraðili ekki gert athugasemdir við sjálft greiðslumatið. Varnaraðili telur ljóst að sóknaraðila hafi verið kynnt niðurstaða greiðslumatsins áður en hún hafi gengist í ábyrgð á grundvelli skuldabréfsins og í síðasta lagi þegar hún hafi undirritað það og hafi því ákvæði 4. gr. samkomulagsins verið uppfyllt. Jafnvel þótt sóknaraðila hefði verið kynnt niðurstaðan eftir að hún hafi gengist í ábyrgðina telur varnaraðili slíkt ekki verða til þess að fella beri niður ábyrgð, sbr. dómur héraðsdóms Reykjavíkur í máli nr. E-2375/2011.

Varnaraðili kveður það afstöðu sína að jafnvel þótt vankantar séu á framkvæmd fjármálafyrirtækis við útgáfu skuldabréfs samkvæmt orðalagi samkomulagsins þá leiði það eitt og sér ekki til þess að ógilda beri skuldbindingu sjálfskuldarábyrgðaraðila enda hafi samkomulagið ekki lagagildi, heldur sé það samantekt verklagsreglna sem settar hafi verið til að draga úr vægi ábyrgðarskuldbindinga við lánveitingar. Meta þurfi allar aðstæður við lánveitingu, samning aðila og önnur atriði sem geti varpað ljósi á það hvort ógilda beri ábyrgð sjálfskuldarábyrgðaraðila og þá í samræmi við 36. gr. laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggæringa, sem sé sú lagastoð sem byggja verði á í slíku máli. Til stuðnings þess bendir varnaraðili á dóm Hæstaréttar í máli nr. 116/2010.

Varnaraðili bendir á að skuldabréfið hafi verið útgefið í nóvember 2004 og hafi sóknaraðili ekki gert athugasemdir við það fyrr en nú og hafi hún því sýnt af sér tómlæti. Í því sambandi vísar varnaraðili til dóms héraðsdóms Reykjavíkur í máli nr. E-4871/2011. Í máli því sem nú sé um rætt hafi skuldabréfið verið undirritað fyrir tæpum átta árum og hafi skilmálum þess verið breytt þrisvar, fyrst 30. nóvember 2005, í annað sinn 30. júlí 2007 [sic] og síðast 8. desember 2009. Í öll þessi skipti hafi sóknaraðili undirritað breytingarnar og samþykkt þær sem sjálfskuldarábyrgðaraðili.

Hafi hún því að fullu verið upplýst um sjálfskuldarábyrgð sína og hafi ekki gert athugasemd við skuldbindinguna, greiðslumatið eða framkvæmd varnaraðila við útgáfu skuldabréfsins.

Varnaraðili bendir á að sönnunarbyrði fyrir því að skuldbinding sóknaraðila sé fallin úr gildi eða ógild hvíli á sóknaraðila og telur varnaraðili að hún hafi ekki sýnt fram á það. Sóknaraðili hafi ekki sýnt fram á að það sé ósanngjarnt af hálfu varnaraðila að bera fyrir sig ábyrgð skv. skuldabréfinu, hvað þá að önnur skilyrði 36. gr. laga nr. 7/1936 séu uppfyllt. Þegar sóknaraðili hafi undirritað skuldabréfið sem sjálfskuldarábyrgðaraðili hafi falist í því loforð sem skuldbindi hana að lögum til að tryggja efndir skv. skuldabréfinu. Beri því að hafna kröfu sóknaraðila.

V.

Niðurstaða.

Ágreiningur aðila lýtur að gildi sjálfskuldarábyrgðar sóknaraðila á skuldabréfi nr. X, að fjárhæð kr. 1.100.000, útgefnu af A til varnaraðila.

Samkomulag um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga, dagsett 1. nóvember 2001, er undirritað af Samtökum banka og verðbréfafyrirtækja, f.h. aðildarfélaga sinna. F var eitt þessara aðildarfélaga. Verður varnaraðili talinn bundinn við efni þess, en þeim skilningi hafnað að um sé að ræða samantekt verklagsreglna.

Umrætt samkomulag um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga tekur m.a. til þess þegar einstaklingur gengst í sjálfskuldarábyrgð, sbr. 2. gr. samkomulagsins. Samkvæmt 3. gr. samkomulagsins er fjármálafyrirtæki skylt að meta greiðslugetu greiðanda nema ábyrgðarmaður óski sérstaklega eftir því með skriflegum hætti að svo verði ekki gert. Fjármálafyrirtæki er þó ávallt skylt að greiðslumeta skuldara þegar ábyrgð ábyrgðarmanns á skuldum viðkomandi skuldara nemur meira en kr. 1.000.000. Samkvæmt 3. mgr. 4. gr. samkomulagsins skal tryggt að ábyrgðarmaður geti kynnt sér niðurstöðu greiðslumats áður en hann gengst í ábyrgðina, enda liggi fyrir að greiðandi hafi samþykkt það. Bendi niðurstaða greiðslumats til þess að greiðandi geti ekki efnt skuldbindingar sínar, en ábyrgðarmaður óskar eftir að lán verði veitt engu að síður, skal hann staðfesta það skriflega.

Í málinu liggur fyrir skjalið greiðslumat. Á skjalinu kemur fram að afgangur miðað við 25 ár væri kr. 50.000 og miðað við 40 ár væri kr. 57.000. Þrátt fyrir að skjalið sé unnið af Íbúðalánasjóði kemur fram að greiðandi og ábyrgðarmenn höfðu kynnt sér upplýsingabækling F um sjálfskuldarábyrgðir. Verður því að telja að umrætt greiðslumat hafi verið notað við útgáfu skuldabréfs nr. X og að varnaraðili hafi þar með uppfyllt skyldur sínar samkvæmt 3. gr. áðurnefnds samkomulags.

Undirskrift sóknaraðila á skjalið er ekki dagsett að öðru leyti en því sem prentað var af hálfu varnaraðila, þ.e. nóvember 2004. Gert er ráð fyrir að fyllt sé inn í hvaða mánaðardag skrifað er undir. Við mat á því hvort skilyrði 3. mgr. 4. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga telst uppfyllt, verður að telja að það hafi verið á ábyrgð sóknaraðila sjálfra, sem skrifaði undir umrætt skjal, að fylla inn mánaðardag undirskriftar sinnar. Þar sem hún gerði það ekki og þar sem hún hefur ekki fært fram gögn því til stuðnings að skrifað hafi verið undir skjalið eftir að hún gekkst í ábyrgðina verður ekki á því byggt. Þegar af þessari ástæðu verður ekki talið að forsendur séu til að ógilda ábyrgð sóknaraðila með vísan til 36. gr. laga nr. 7/1936. Beri því að hafna kröfu sóknaraðila.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfu sóknaraðila, M, á hendur varnaraðila, F, er hafnað.

Reykjavík, 14. september 2012

Haukur Guðmundsson

Geir Arnar Marelsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Oddur Ólason